

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Kotnikova ulica 28, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 00

F: 01 369 78 32

E: gp.mdds@gov.si www.mdds.gov.si

Številka: 0070-13/2018/17

Ljubljana, 3. 10. 2018

EVA 2018-2611-0080

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Gp_gs@gov.si

**ZADEVA: Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvi Zakona
o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev – skrajšani postopek
– NOVO GRADIVO ŠT. 1**

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na seji dne ... sprejela naslednji

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o spremembah in dopolnitvi Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo po skrajšanem postopku.

Stojan Tramte

GENERALNI SEKRETAR

Prejmejo:

- Ministrstvo za finance
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo
- Ministrstvo za pravosodje
- Ministrstvo za javno upravo
- Ministrstvo za notranje zadeve
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
- Ministrstvo za kulturo
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
- Ministrstvo za obrambo
- Ministrstvo za okolje in prostor
- Ministrstvo za zdravje
- Ministrstvo za zunanje zadeve
- Ministrstvo za infrastrukturo

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

Predlagamo obravnavo in sprejem predloga zakona po skrajšanem postopku v skladu s prvim odstavkom 142. člena Poslovnika Državnega zbora, saj gre za manj zahtevne spremembe zakona. Predlaga se umik masovnega avtomatičnega informativnega izračuna za letne pravice iz javnih sredstev, ki naj bi se začel uporabljati 1. septembra 2019 in ohranitev mesečnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejetje letne pravice, ki se iztečejo od meseca decembra 2018 dalje oziroma ohranitev izdaje informativnega izračuna le v primeru, ko bo informacijsko omogočena avtomatizacija postopkov.

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Špela Isop, namestnica generalne direktorice
- mag. Valentina Vehovar, vodja Sektorja za pravice iz javnih sredstev

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

Pri pripravi predloga zakona zunanji strokovnjak niso sodelovali.

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

- mag. Ksenija Klampfer, ministrica
- Breda Božnik, državna sekretarka
- Špela Isop, namestnica generalne direktorice
- mag. Valentina Vehovar, vodja Sektorja za pravice iz javnih sredstev
- Marjetka Kovšca, sekretarka
- Marko Bučar, podsekretar

5. Kratek povzetek gradiva:

Gradivo predloga Zakona o spremembah in dopolnitvi Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev se nanaša na področje uveljavljanja pravic iz javnih sredstev oziroma na izvedbo projekta informativnega izračuna. S predlaganimi spremembami zakona se predlaga umik masovnega avtomatičnega informativnega izračuna za letne pravice iz javnih sredstev, ki naj bi se začel uporabljati 1. septembra 2019 in ohranitev mesečnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejetje letne pravice, ki se iztečejo od meseca decembra 2018 dalje oziroma ohranitev izdaje informativnega izračuna le v primeru, ko bo informacijsko omogočena avtomatizacija postopkov. Cilj je, da se bo prehod na nov sistem podaljševanja letnih pravic iz javnih sredstev, tj. s strani centrov za socialno delo po uradni dolžnosti, opravil kvalitetno, z manj problemi, zaostanki in tudi lažje za tiste, ki bodo vodili postopke odločanja o letnih pravicah iz javnih sredstev.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA
c)	administrativne posledice	DA
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	DA
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none">- nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja- razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna- razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				

II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV: /				
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:				
Predlog nima finančnih posledic za državni proračun. Zaradi spremembe dinamike razvoja avtomatizacije postopka odločanja o pravicah iz javnih sredstev se zgolj spreminja terminski plan porabe finančnih sredstev.				

Predlog nima finančnih posledic za druga javno finančna sredstva.

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

NE

Predlog zakona ni bil predhodno objavljen na spletni strani ministrstva, ker zaradi nujnosti obravnave predloga zakona sodelovanja z javnostjo ni bilo mogoče izvesti. Prav tako gre za manj zahtevne spremembe zakona, s katerimi se predlaga umik masovnega avtomatičnega informativnega izračuna za letne pravice iz javnih sredstev, ki naj bi se začel uporabljati 1. septembra 2019 in ohranitev mesečnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice, ki se iztečejo od meseca decembra 2018 dalje oziroma ohranitev izdaje informativnega izračuna le v primeru, ko bo informacijsko omogočena avtomatizacija postopkov.

Pri pripravi predloga zakona javnost ni sodelovala, ker zaradi nujnosti obravnave predloga zakona sodelovanja z javnostjo ni bilo mogoče izvesti. Prav tako gre za manj zahtevne spremembe zakona, s katerimi se predlaga umik masovnega avtomatičnega informativnega izračuna za letne pravice iz javnih sredstev, ki naj bi se začel uporabljati 1. septembra 2019 in ohranitev mesečnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice, ki se iztečejo od meseca decembra 2018 dalje oziroma ohranitev izdaje informativnega izračuna le v primeru, ko bo informacijsko omogočena avtomatizacija postopkov.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

DA

mag. Ksenija Klampfer
MINISTRICA

Priloga:

- predlog sklepa
- predlog zakona

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na seji dne sprejela naslednji

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o spremembah in dopolnitvi Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo po skrajšanem postopku.

Stojan Tramte

GENERALNI SEKRETAR

Prejmejo:

- Ministrstvo za finance
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo
- Ministrstvo za pravosodje
- Ministrstvo za javno upravo
- Ministrstvo za notranje zadeve
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
- Ministrstvo za kulturo
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
- Ministrstvo za obrambo
- Ministrstvo za okolje in prostor
- Ministrstvo za zdravje
- Ministrstvo za zunanje zadeve
- Ministrstvo za infrastrukturo

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVI ZAKONA O UVELJAVLJANJU PRAVIC IZ JAVNIH SREDSTEV

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Sedanja ureditev sistema pravic iz javnih sredstev, to je denarne socialne pomoči (v nadaljnjem besedilu DP), varstvenega dodatka (v nadaljnjem besedilu VD), pravice do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje (v nadaljnjem besedilu OZ), pravice do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev (v nadaljnjem besedilu DZ), otroškega dodatka (v nadaljnjem besedilu OD), državne štipendije (v nadaljnjem besedilu DS), znižanega plačila vrtca (v nadaljnjem besedilu VR), subvencije malice za učence in dijake (v nadaljnjem besedilu MU), subvencije kosila za učence (v nadaljnjem besedilu KU), oprostitev plačila socialnovarstvenih storitev (v nadaljnjem besedilu SO), prispevka k plačilu družinskega pomočnika (v nadaljnjem besedilu DR), subvencije najemnine (v nadaljnjem besedilu NA), je določena s procesnim Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (v nadaljnjem besedilu ZUPJS), objavljenim v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US, 88/16, 61/17 – ZUPŠ in 75/17, ter materialnimi zakoni, in sicer Zakonom o socialno varstvenih prejemkih (v nadaljnjem besedilu ZSVarPre), objavljenim v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15, 88/16 in 31/18, Zakonom o vrtcih, objavljenim v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 25/08, 98/09 – ZIUZGK, 36/10, 62/10 – ZUPJS, 94/10 – ZIU, 40/12 – ZUJF, 14/15 – ZUUJFO in 55/17, Stanovanjskim zakonom, objavljenim v Uradnem listu Republike Slovenije št. 69/03, 18/04 – ZVKSES, 47/06 – ZEN, 45/08 – ZVEtL, 57/08, 62/10 – ZUPJS, 56/11 – odl. US, 87/11, 40/12 – ZUJF, 14/17 – odl. US in 27/17, Zakonom o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, objavljenim v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 26/14, 90/15, 75/17 – ZUPJS-G in 14/18, Zakonom o štipendiranju, objavljenim v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 56/13, 99/13 – ZUPJS-C, 8/16, 61/17 – ZUPŠ in 31/18, Zakonom o šolski prehrani, objavljenim v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 3/13, 46/14 in 46/16 – ZOFVI-K, ter Zakonom o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, objavljenim v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ in 64/17 – ZZDej-K.

Centri za socialno delo (v nadaljnjem besedilu CSD) od leta 2012 odločajo o dvanajstih pravicah iz javnih sredstev in so z ZUPJS dobili v reševanje številne nove pravice, ki so jih pred zakonom reševali drugi organi (leta 2014 so z novelo ZSVarPre dobili v reševanje še dve pravici – posebni obliki izredne denarne socialne pomoči). Ne glede na vse prednosti ZUPJS (enotna vstopna točka, enotno upoštevanje oseb, dohodkov in premoženja, enotna vloga, enoten informacijski sistem, preglednost prejemanja javnih sredstev) se je precej povečal obseg dela, ponujanje strokovne pomoči različnim skupinam uporabnikov pa se je občutno zmanjšalo. Da bi odpravili preveliko obremenjenost CSD-jev z administrativno-upravnimi postopki in posledično zaostanke pri reševanju pritožb zoper odločbe CSD-jev v zvezi s pravicami iz javnih sredstev ter premajhno usmerjenost k reševanju konkretnih stisk uporabnikov, je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljnjem besedilu MDDSZ) začelo projekt reorganizacije CSD-jev, ki vključuje tri med seboj povezane projekte:

1. Spremembo ZUPJS z uvedbo informativnega izračuna, katere cilj je poenostavitev in racionalizacija postopkov odločanja o letnih pravicah (OD, DS, VR, MU in KU), podobno kot pri informativnem izračunu za dohodnino, s čimer bi se razbremenili delavci na CSD-jih (vodenja posebnih ugotovitvenih postopkov) in stranke (vlaganja ponovnih vlog za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev). Cilj je zagotoviti sodoben socialnovarstveni sistem, ki omogoča enovit, hiter, strokoven in učinkovit način odločanja o pravicah iz javnih sredstev.

2. Uvajanje socialne aktivacije kot novega pristopa pri delu predvsem z dolgotrajnimi prejemniki socialnih transferjev v socialnem varstvu, katerega cilj je s smotno uporabo evropskih sredstev evropskega socialnega sklada zagotoviti učinkovit pristop k socialni aktivaciji, tako z vidika razvoja in umestitve sistema ter razvoja dostopnih in kakovostnih programov socialne aktivacije.

3. Novo organiziranost (organizacijsko strukturo) CSD-jev, katere cilj je povečati učinkovitost, zagotoviti racionalizacijo dela ter racionalnejšo rabo vseh virov in sredstev.

Pravna podlaga za izvedbo projekta **Sprememba ZUPJS z uvedbo informativnega izračuna** je bila zagotovljena z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 75/17; v nadaljnjem besedilu ZUPJS-G). ZUPJS-G je bil sprejet decembra 2017 in je začel veljati 23. decembra 2017, v delu, ki se nanaša na uvedbo informativnega izračuna, pa naj bi se začel uporabljati 1. januarja 2019 (mesečni informativni izračuni) oziroma 1. septembra 2019 (masovni avtomatični informativni izračun).

Glavni izhodišči projekta informativnega izračuna sta bili razbremenitev strank (stranki ni treba več vlagati vlog za podaljšanje veljavnosti letnih pravic) in CSD-jev (avtomatizacija izdajanja informativnih izračunov za podaljšanje veljavnosti letnih pravic).

Leta 2018 so potekala intenzivna proučevanja in testiranja za nadgradnjo informacijskega sistema, ki naj bi omogočila izdajanje informativnega izračuna na način, da bosta zasledovana omenjena cilja. Ugotovljeno je bilo, da zasledovanih ciljev ni mogoče doseči v celoti. Velika tveganja, ki so bila v postopkih ugotovljena, so:

- avtomatizacije postopkov zaradi izjemno kompleksne vsebine določb ZUPJS ni mogoče zagotoviti v času, ki ga je predvidela novela ZUPJS-G,
- pridobivanje podatkov s strani virov je omejeno (določenih podatkov iz virov MDDSZ še ne pridobiva in jih mora stranka sama predložiti), prav tako dnevni izpadi virov onemogočajo pridobivanje podatkov na način, da se omogoči masovni avtomatični informativni izračun (objektivno dejstvo, na katerega MDDSZ nima vpliva),
- če avtomatizacija postopkov ne bo zagotovljena, pomeni, da je obveznost izdaje informativnih izračunov preložena na CSD-je, ki s predlagano ureditvijo postanejo tudi pritožbeni organ (reševanje ugovorov zoper informativne izračune).

Ker avtomatizacija postopkov na način, ki bi omogočal masovno avtomatično izdajanje informativnih izračunov, ni mogoča, to posledično pomeni dodatno obremenitev CSD-jev zaradi obveznosti izdaje informativnih izračunov in odločanja o ugovorih. Posledično se to tveganje prenaša na stranke, da ne bodo pravočasno pridobile pravice (zamuda pri izdaji informativnega izračuna oziroma zamuda pri odločanju o ugovoru).

Za uspešen začetek uporabe ZUPJS-G v delu, ki se nanaša na uvedbo informativnega izračuna 1. januarja (mesečno) oziroma 1. septembra 2019 (masovno), je potrebno, da so podatki, potrebni za ugotavljanje upravičenosti do letnih pravic iz javnih sredstev, na vseh virih zagotovljeni in dostopni, sistem pa dobro delujoč in preizkušen pred začetkom njegove uporabe. Ker to ni zagotovljeno, se s 1. do 8. členom predloga zakona umik masovnega avtomatičnega informativnega izračuna za letne pravice iz javnih sredstev, ki naj bi se začel uporabljati 1. septembra 2019, in ohranitev mesečnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice, ki se izteče od decembra 2018, oziroma ohranitev izdaje informativnega izračuna le, ko bo informacijsko omogočena avtomatizacija postopkov, sicer CSD odloča po splošnem upravnem postopku z odločbo. V tak postopek bi uvedba novega instituta informativni izračun in ugovor zoper informativni izračun pomenila le dodatno obremenitev CSD-jev (izdaja informativnega izračuna in odločanje o ugovoru).

S predlogom novele bo o vseh vlogah strank CSD na prvi stopnji odločal z odločbo (ureditev ostane nespremenjena), o podaljšanju letnih pravic pa se odloča po uradni dolžnosti, in sicer:

- z odločbo, če postopek vodi strokovni referent na CSD (zoper odločbo je dopustna pritožba, o kateri odloča CSD, če je utemeljena, sicer se odstopi na MDDSZ),
- z informativnim izračunom ob avtomatičnem izdajanju odločb. Zoper IZ je dopusten ugovor, o katerem odloča CSD.

Cilj razbremenitev stranke je dosežen (stranki ni treba vlagati vlog za podaljšanje letnih pravic), prav tako je dosežen cilj razbremenitev CSD, ki svoje delo opravljajo enako kot zdaj (kot pritožbeni organ delujejo le, ko pritožbi zoper odločbo ugodijo), vloge za podaljšanje letnih pravic pa bo pripravil informacijski sistem, ki se sproti nadgrajuje in tako omogoča vedno večjo avtomatizacijo postopkov.

Tak predlog ureditve omogoča pravilno in varno nadgradnjo avtomatizacije postopkov za priznavanje letnih pravic. Pri prehodu v avtomatizacijo je treba zagotoviti, da sta oba cilja ves čas in dosledno zasledovana in upravičena. Pri postopkih o priznavanju pravic iz javnih sredstev pa je primarno treba slediti osnovnemu cilju narave teh pravic, to je zagotoviti varstvo najbolj ranljivim in socialno ogroženim osebam. To trenutno še vedno zahteva določeno stopnjo individualizacije postopkov.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

S predlaganim umikom masovnega avtomatičnega informativnega izračuna za letne pravice iz javnih sredstev, ki naj bi se začel uporabljati 1. septembra 2019, in ohranitvijo mesečnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice, ki se izteče od decembra 2018, oziroma ohranitvijo izdaje informativnega izračuna le v primeru, ko bo informacijsko omogočena avtomatizacija postopkov, sicer CSD odloča po splošnem upravnem postopku z odločbo, se pričakuje, da se bo prehod na nov sistem podaljševanja letnih pravic iz javnih sredstev opravil kakovostno, z manj težavami in zaostanki ter tudi lažje za tiste, ki bodo vodili postopke odločanja o letnih pravicah iz javnih sredstev. Cilj razbremenitev stranke je dosežen (stranki ni treba vlagati vlog za podaljšanje letnih pravic), prav tako je dosežen cilj razbremenitev CSD, ki svoje delo opravljajo enako kot zdaj (kot pritožbeni organ delujejo le, ko pritožbi zoper odločbo ugodijo), vloge za podaljšanje letnih pravic pa bo pripravil informacijski sistem, ki se sproti nadgrajuje in tako omogoča vedno večjo avtomatizacijo postopkov.

2.2 Načela

Pri pripravi zakona smo upoštevali:

Načelo ekonomičnosti uveljavljanja pravic iz javnih sredstev, kar pomeni, da je za stranko zagotovljen hiter in učinkovit postopek uveljavljanja pravic s čim manjšimi stroški. Načelo je v predlog zakona vpeljeno s predlaganimi spremembami zakona.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

Predlogi rešitev so predstavljeni pod točko 1. Ocena stanja in razlogi za sprejem zakona.

b) Način reševanja:

Načini reševanja so predstavljeni pod točko 1. Ocena stanja in razlogi za sprejem zakona.

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je skladen z veljavnim pravnim redom Republike Slovenije in ni predmet usklajevanja z mednarodnimi obveznostmi Republike Slovenije niti s pravnim redom Evropske unije.

Uskladitev s predpisi, ki jih je treba sprejeti oziroma spremeniti in paketno obravnavati, ni potrebna.

č) Usklajenost predloga zakona:

Pri pripravi predloga zakona javnost ni sodelovala, ker zaradi nujnosti obravnave predloga zakona sodelovanja z javnostjo ni bilo mogoče izvesti. Prav tako gre za manj zahtevne spremembe zakona, s katerimi se predlaga umik masovnega avtomatičnega informativnega izračuna za letne pravice iz javnih sredstev, ki naj bi se začel uporabljati 1. septembra 2019, in ohranitev mesečnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice, ki se izteče od decembra 2018, oziroma ohranitev izdaje informativnega izračuna le v primeru, ko bo informacijsko omogočena avtomatizacija postopkov.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog nima finančnih posledic za državni proračun. Zaradi spremembe dinamike razvoja avtomatizacije postopka odločanja o pravicah iz javnih sredstev se spreminja le terminski načrt porabe finančnih sredstev.

Predlog nima finančnih posledic za druga javnofinančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ne predvideva porabe proračunskih sredstev v obdobju, za katero je bil državni proračun že sprejet.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH

LATVIJA

Stranka zaprosi za občinske socialne prejemke (zagotovljeni minimalni dohodek in stanovanjski dodatek) z vlogo v prosti obliki ali v posebej predpisani obliki. Vloga se lahko vloži v pisni obliki, po pošti in v elektronski obliki ali po elektronski pošti.

Preverjanje materialnega položaja se izvaja v enotnem občinskem sistemu socialnih storitev, ki pridobiva podatke iz drugih registrov podatkov (registra prebivalstva, zemljiške knjige, jamstvenega in preživninskega sklada, državne agencije za socialno zavarovanje, direktorata za varnost v cestnem prometu, državne agencije za zaposlovanje, državnega zavoda za zaposlovanje, državne davčne uprave, registra podjetij, strokovne zdravstveno-delovne komisije za delo in zdravje, nacionalnega izobraževalnega informacijskega sistema, uprave za davek na nepremičnine, evidence prebivališča). Če potrebni podatki niso dosegljivi v registrih podatkov lokalnih in državnih oblasti, mora stranka predložiti izjavo o sredstvih za preživljanje in o dohodkih. Podatki iz teh registrov se samodejno uvozijo v enoten občinski sistem socialnih storitev. Vendar pa ta postopek ne more biti popolnoma avtomatičen zaradi več razlogov:

- v podatkovni bazi državne davčne uprave so podatki o bruto dohodku (pred obdavčitvijo), upošteva pa se znesek po obdavčitvi;
- pred sprejemom odločitve lahko občinske socialne službe preverjajo prebivališče posameznika ali družine in s tem verodostojnost navedenih informacij.

Stranke morajo biti obveščene v primeru negativne odločitve, v primeru pozitivne odločitve pa to ni nujno. V vsakem primeru pa imajo stranke pravico zahtevati in dobiti pisno odločitev.

POLJSKA

Večina odločitev o dodelitvi oziroma zavrnitvi dodelitve socialnovarstvenih prejemkov (vključno s socialno pomočjo, otroškim dodatkom po programu Družina 500 plus, dodatkom za družino in prejemkom iz preživninskega sklada) se izdaja v obliki uradne upravne odločbe. Vloge (zahteve, pojasnila, pritožbe, ugovori) se lahko vložijo v pisni obliki, s telegrafskimi sredstvi, po telefaksu ali po elektronski pošti, na obrazcu, ki je na spletni strani ustreznega organa javne uprave, ki omogoča vnos podatkov v računalniški sistem tega organa, ali pa se podajo ustno na zapisnik. Obstaja tudi možnost predložitve vloge za otroški dodatek po programu Družina 500 plus prek bančnih spletnih strani.

Ni avtomatiziranega načina izdaje odločb o dodelitvi socialnovarstvenih prejemkov; vsak primer se rešuje individualno. Delavci centrov za socialno pomoč lahko uporabijo predloge upravnih odločb, ko rešujejo individualno vlogo in vnašajo potrebne podatke ali uporabljajo računalniško programsko opremo za zagotovitev učinkovite obravnave vlog in odločanja. Ni zakonske zahteve niti splošne prakse obveščanja strank o ugotovitvah oziroma o vsebini odločbe pred uradno izdajo odločbe.

Večina odločitev o dodelitvi oziroma zavrnitvi dodelitve socialne pomoči se izda potem, ko je socialni delavec izvedel razgovor o družinskih razmerah, v katerem je preveril celoten položaj družine, vključno s finančnimi in premoženjskimi vidiki. Od prosilca lahko zahteva predložitev izjave o dohodkih in premoženju. Zavrnitev predložitve izjave je podlaga za nedodelitev prejemka.

ROMUNIJA

Prejemki socialne pomoči se dodeljujejo na podlagi pisne vloge. Vloga se vloži na standardnem obrazcu, na katerem se napišejo podatki o družinskih članih, njihovih dohodkih, premoženju, izobraževalnem in poklicnem položaju, o posebnih potrebah in specifičnih okoliščinah. Za prejemke socialne pomoči iz državnega proračuna obstaja običajen obrazec – papirnata vloga, ki se ji priloži zahtevane dokumente.

Pravice do prejemkov socialne pomoči ne morejo biti dodeljene samodejno. Preverjanje pogojev za upravičenost izvajajo Okrožne agencije za plačila in socialno inšpekcijo ali lokalne oblasti, odvisno od vrste pravice, na podlagi vloge priloženih dokumentov, informacij iz baz podatkov centralnih in lokalnih organov javne uprave in javnih institucij ter na podlagi drugih postopkov. Večina odločitev se izda v informacijskem sistemu SAFIR, potem ko so podatki iz vlog ročno vneseni vanj. Pred izdajo odločbe se odločitve strankam ne sporočajo.

Nacionalna agencija za plačila in socialno inšpekcijo (ANPIS) zagotavlja enoten sistem za vodenje procesa dodeljevanja socialnih prejemkov. Pri njej je ustvarjen enoten informacijski sistem SAFIR za plačevanje in upravljanje socialnih prejemkov, ki trenutno izboljšuje svoje podatkovne baze o upravičencih v sodelovanju z Nacionalnim uradom javnih pokojnin (CNPP), Nacionalno agencijo za zaposlovanje (NAE), Civilnim registrom in Nacionalno agencijo za davčno upravljanje (ANAF).

Aprila 2018 se bo začel izvajati nov program za ugotavljanje materialnega položaja prosilcev, ki bo združil tri že obstoječe vrste socialnih prejemkov (zagotovljen minimalni dohodek, dodatek za podporo družini in pomoč za ogrevanje stanovanja), s čimer bodo poenostavili uveljavljanje navedenih pravic za uporabnike (stranka bo lahko istočasno zaprosila za te tri pravice). Nov minimalni vključujoči dohodek (MII), ki bo državna finančna podpora za pokrivanje minimalnih življenjskih potreb posameznikov in družin v stiski, bo določen kot razlika med ravnjo dohodkov, določenih z zakonom, in neto dohodkom družine ali posameznika, zasluženim v določenem časovnem obdobju. Dohodki iz uradnih virov (plače, iz samostojne dejavnosti, iz kmetijske dejavnosti) se bodo upoštevali z odbitkom 50 %, vendar ne več kot 400 leiov na družino (trenutno se upošteva celoten dohodek družine). Ukrepi za zmanjšanje birokracije in administrativno poenostavitev zajemajo tudi upoštevanje vloge priloženih dokumentov pri uveljavljanju več pravic; oblikovanje enostavnega obrazca v primeru uveljavljanja nove pravice po odločitvi o neki pravici; namesto da bi stranke prinašale potrdila od Okrožne agencije za zaposlovanje po treh mesecih od prejete socialne pomoči, se bo sposobnost upravičenca za delo preverila na podlagi informacij iz uradnih evidenc; preverjanje dohodkov na temelju izmenjave podatkov med različnimi organi; dodeljevanje začasno prekinjenih pravic brez ponovne vložitve vloge (če iz preverjanja situacije ne izhajajo spremembe okoliščin ali razlogi za ukinitve pravic).

CIPER

Vloge za otroški dodatek in dodatek za samohranilstvo se vložijo letno in v originalni papirni obliki. Stranke vlog ne morejo poslati prek faksa ali prek elektronske pošte. Uradne osebe vnašajo podatke ročno in tudi odločbe niso avtomatično izdelane. Stranke so običajno pisno obveščene v zvezi z odločitvijo o zavrnitvi vloge za otroški dodatek.

MADŽARSKA

Prošilec za socialne prejemke, pri katerih se ugotavlja materialno stanje (dodatek za osebe v delovnoaktivni starostni skupini, dodatek za starost), mora vložiti vlogo in ji, odvisno od vrste prejemka, priložiti različne dokumente (zadostuje kopija dokumentov), s katerimi se dokazuje izpolnjevanje meril za upravičenost (dohodek, premoženje, zdravstveno stanje ...). Ker je večina teh dokumentov v papirnati obliki, se tudi vloga pošlje v papirnati obliki (okrožnemu uradu, vladnemu okencu – integrirana vse-na-enem-mestu uprava –, županovemu uradu). Uradniki ponujajo strankam pomoč pri izpolnitvi obrazca vloge. Izdelava odločbe ni popolnoma avtomatizirana. Uradniki vnesejo podatke prosilca v socialni informacijski sistem. Sistem pomaga sestaviti odločbo, tako da posreduje podatke v elektronsko predlogo, toda odločba je dokončana ročno in natisnjena na papir. Stranke se pred izdajo odločbe ne obvešča o odločitvi.

NIZOZEMSKA

Državljanji imajo pravico do komunikacije z vlado na digitalni način. Vse vladne organizacije morajo uporabljati podatke iz registrov in takih podatkov ne smejo zahtevati od državljanov. Sistem 13 osnovnih registrov ter skupnih informacijskih storitev in standardov temelji na različnih zakonih, katerih skupna načela so: enkratno pridobivanje podatkov in večkratna ponovna uporaba, obvezna uporaba s strani vladnih organov, kakovost podatkov in obvezni povratni mehanizem v primeru napak in interoperabilnost. Za socialno varstvo so v glavnem odgovorne lokalne oblasti.

Do otroškega dodatka so neodvisno od svojega dohodka upravičene zavarovane osebe, ki vzdržujejo otroke do 18. leta starosti. Znesek otroškega dodatka je odvisen od starosti otroka. Osebe, ki so pred kratkim začele živeti ali

delati na Nizozemskem, lahko zaprosijo za otroški dodatek, pri tem pa potrebujejo kodo DigiD, s katero izpolnijo spletni obrazec na spletni strani Banke socialnega zavarovanja (SVB). Če kode ne morejo pridobiti, jim Banka socialnega zavarovanja na njihovo prošnjo pošlje obrazec vloge. Osebe, ki že živijo na Nizozemskem, pa prejmejo od SVB pismo (edino, če je otrok rojen zunaj države) 2–4 tedne po tem, ko se registrira otrokovo rojstvo. Takoj po prejemu pisma lahko zaprosijo za otroški dodatek prek elektronskega obrazca SVB. Za pridobitev otroškega dodatka za drugega in naslednjega otroka pa jim ni treba storiti ničesar, saj SVB avtomatično izračuna novo vrednost dodatka.

Prejemniki otroškega dodatka so lahko upravičeni tudi do dodatka, vezanega na otroka od davčne uprave. Gre za dodatni mesečni prispevek vlade za družine z nizkimi dohodki. Upravičenost do tega prejemka je odvisna od dohodka družine in od drugih sredstev. Stranki ni treba vložiti prošnje na davčno upravo; to zanjo stori SVB in obenem obvesti stranko o tej pravici. Davčna uprava stranko obvesti le o pozitivni odločitvi.

5.2 PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona je skladen z veljavnim pravnim redom Republike Slovenije in ni predmet usklajevanja z mednarodnimi obveznostmi Republike Slovenije niti s pravnim redom Evropske unije.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic:

Predlog zakona nima administrativnih posledic v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov ter pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov, razen pri poslovanju centrov za socialno delo. S predlaganimi spremembami zakona se bo prehod na nov sistem podaljševanja letnih pravic iz javnih sredstev, to je s strani centrov za socialno delo po uradni dolžnosti (brez vlog strank), opravił bolj kakovostno, z manj težavami in zaostanki ter tudi lažje.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona nima posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel učinkov za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona ima posledice na socialno področje, saj bodo državljani na podlagi predlogov sprememb (mesečno podaljševanje letnih pravic iz javnih sredstev) hitreje prejeli pravice iz javnih sredstev.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel učinkov na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja:

Predlog zakona ne bo imel učinkov za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Sprejeti zakon bo predstavljen ciljnim skupinam ter širši javnosti prek medijev in spleta. Izvajanje sprejetega zakona bo spremljal Inštitut Republike Slovenija za socialno varstvo.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

/

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Pri pripravi predloga zakona javnost ni sodelovala, ker zaradi nujnosti obravnave predloga zakona sodelovanja z javnostjo ni bilo mogoče izvesti. Prav tako gre za manj zahtevne spremembe zakona, s katerimi se predlaga umik masovnega avtomatičnega informativnega izračuna za letne pravice iz javnih sredstev, ki naj bi se začel uporabljati 1. septembra 2019, in ohranitev mesečnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice, ki se izteče od decembra 2018, oziroma ohranitev izdaje informativnega izračuna le v primeru, ko bo informacijsko omogočena avtomatizacija postopkov.

8. Podatek o zunanjem strokovnjaku oziroma pravni osebi, ki je sodelovala pri pripravi predloga zakona, in znesku plačila za ta namen:

Pri pripravi predloga zakona zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba ni sodelovala.

9. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles:

- mag. Ksenija Klampfer, ministrica
- Breda Božnik, državna sekretarka
- Špela Isop, namestnica generalne direktorice
- mag. Valentina Vehovar, vodja Sektorja za pravice iz javnih sredstev
- Marjetka Kovšca, sekretarka
- Marko Bučar, podsekretar

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US, 88/16, 61/17 – ZUPŠ in 75/17) se v 33. členu drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Ne glede na prejšnji odstavek pripada pravica do znižanega plačila vrtca za obdobje enega leta.«.

Tretji odstavek se črta.

2. člen

Za 35. členom se doda nov 35.a člen, ki se glasi:

»35.a člen

(1) Ne glede na določbo prvega odstavka prejšnjega člena center za socialno delo po uradni dolžnosti preveri izpolnjevanje pogojev za nadaljnje prejemanje letnih pravic.

(2) Če je bila vložena vloga za letne pravice z namenom njenega podaljšanja, center za socialno delo o vlogi ne odloča.«.

3. člen

37. člen se spremeni tako, da se glasi:

»37. člen

(1) Center za socialno delo o pravici iz javnih sredstev odloči z odločbo.

(2) V primeru preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice center za socialno delo odloči z odločbo, razen v postopku avtomatičnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice, v katerem izda informativni izračun.

(3) Odločba oziroma informativni izračun o nadaljnjem prejemanju letne pravice se vroči isti osebi kot predhodna odločba. Prejemnik predhodne odločbe lahko najpozneje do konca meseca pred mesecem izteka letne pravice pisno sporoči centru za socialno delo, naj se odločba oziroma informativni izračun vroči drugi osebi. Oseba lahko najpozneje do konca meseca pred mesecem izteka letne pravice pisno prekliče preverjanje izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice.

(4) Center za socialno delo ne izda odločbe oziroma informativnega izračuna o nadaljnjem prejemanju pravice za znižano plačilo vrtca ali državno štipendijo, če iz uradnih evidenc izhaja, da noben otrok ni vpisan v vrtec, ali če dijak oziroma študent konča izobraževalni program, za katerega je prejemal državno štipendijo. Center za socialno delo o ugotovitvah obvesti osebo, ki lahko v 30 dneh po vročitvi obvestila zahteva izdajo odločbe. Prav tako center za socialno delo ne izda odločbe o podaljšanju pravice za otroški dodatek, če so vsi otroci v mesecu izteka pravice dopolnili 18 let.

(5) Obrazložitev odločbe iz prvega in drugega odstavka tega člena vsebuje vrsto in višino dohodkov iz 12. člena tega zakona ter vrsto in vrednost premoženja iz 17. člena tega zakona, ki so bile upoštevane pri izračunu dohodka na družinskega člana po tem zakonu. Natančnejša obrazložitev je potrebna le, če posamezni pravici iz javnih sredstev ni ugodeno. V tem primeru se obrazloži le tisti del izreka, s katerim pravica ni bila priznana.

(6) Pravica, ki jo oseba kot zavezanec po predpisih o socialnem varstvu uveljavlja za oprostitev plačila socialnovarstvene storitve ali znižani prispevek k plačilu družinskega pomočnika za storitev oziroma za družinskega

pomočnika za osebo, ki je po predpisih o socialnem varstvu upravičena do storitve oziroma do družinskega pomočnika, se uveljavlja s samostojno vlogo hkrati z vlogo upravičenca do uveljavljanja oprostitve plačila socialnovarstvenih storitev ali znižanega prispevka k plačilu družinskega pomočnika. Center za socialno delo v tem primeru z eno odločbo odloči o pravicah in obveznostih upravičenca in njegovega zavezanca.

(7) Ob uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, ki se financirajo iz občinskega proračuna, pristojna lokalna skupnost poda predhodno mnenje o znanih okoliščinah, ki so pomembne za odločitev in ki izhajajo iz njenih zbirk podatkov, če zakon, ki ureja upravičenost do posamezne pravice iz javnih sredstev, ne določa drugega načina sodelovanja lokalne skupnosti v postopku.

(8) Pristojna lokalna skupnost mnenje iz prejšnjega odstavka poda v 10 dneh od prejema obvestila centra za socialno delo o tem, da vodi postopek, v katerem odloča o pravici iz javnih sredstev, ki se financira iz proračuna lokalne skupnosti. Če lokalna skupnost v navedenem roku mnenja ne da, se postopek nadaljuje. Če pristojna lokalna skupnost v roku poda mnenje iz prejšnjega odstavka, se šteje, da je prijavila stransko udeležbo v postopku. V tem primeru se pristojna lokalna skupnost, če tako zahteva, lahko seznani le s podatki o določeni višini tistih denarnih prejemkov iz 5. člena tega zakona, ki neposredno vplivajo na upravičenost do subvencij oziroma plačil iz 6. člena tega zakona, ki jih izplačuje lokalna skupnost. «.

4. člen

38.c člen se spremeni tako, da se glasi:

»38.c člen

(1) Pri avtomatičnem preverjanju izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejetje letne pravice se izda informativni izračun na avtomatiziran način s pomočjo informacijskega sistema, s katerim se začasno odloči o upravičenosti do pravice, njeni višini in obdobju upravičenosti.

(2) Letna pravica se dodeli za obdobje enega leta oziroma do konca izpolnjevanja pogojev za pridobitev pravice, razen za nadaljnje prejetje državne štipendije, subvencije malice za učence in dijake ter subvencije kosila za učence, ki se dodelijo za obdobje šolskega ali študijskega leta.

(3) Informativni izračun, s katerim se začasno odloči o letni pravici, se vroča z dostavo v hišni predalčnik. Šteje se, da je vročitev opravljena 21. dan od dneva odpreme. Dan odpreme se na informativnem izračunu označi.

(4) Pravica se začne izvrševati z dnem odpreme informativnega izračuna. «.

5. člen

V 38.č členu se črta besedilo »oziroma avtomatični informativni izračun«.

6. člen

38.d člen se spremeni, tako da se glasi:

»38.d člen

(1) Če oseba ugotovi, da so podatki v informativnem izračunu napačni ali nepopolni, lahko zoper informativni izračun vloži ugovor v 15 dneh od vročitve informativnega izračuna.

(2) Ugovor ne zadrži izvrševanja informativnega izračuna do izdaje odločbe centra za socialno delo.

(3) Na podlagi ugovora iz prejšnjega odstavka center za socialno delo izda odločbo. Če je v postopku ugovora ugotovljeno, da oseba ni upravičena do pravic iz javnih sredstev, kot so izhajale iz informativnega izračuna,

ali je do njih upravičena v manjšem znesku, se z odločbo hkrati odloči tudi o višini, načinu in času vračila neupravičeno prejetih javnih sredstev.

(4) Če oseba ne vloži ugovora, se informativni izračun šteje za dokončno odločbo centra za socialno delo. Oseba, ki zoper informativni izračun ni ugovarjala, nima pravice do pritožbe.«.

7. člen

38.e, 38.f in 38.g členi se črtajo.

8. člen

V 52. členu se v drugem odstavku črta beseda »avtomatičnega«.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

9. člen

Postopki uveljavljanja pravic iz javnih sredstev, o katerih na prvi stopnji do začetka uveljavitve tega zakona še ni bilo odločeno, se dokončajo po dosedanjih predpisih.

10. člen

V Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 75/2017) z uveljavitvijo tega zakona prenehajo veljati tretji odstavek 27. člena, 28. člen, besedilo »drugega odstavka 38.c člena« v 5. točki drugega odstavka 29. člena in 6. točka drugega odstavka 29. člena.

11. člen

Centri za socialno delo najpozneje do 1. januarja 2020 začnejo izdajati informativne izračune iz spremenjenega 38.c člena zakona.

12. člen

Ta zakon začne veljati 1. decembra 2018.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Z namenom odprave prevelike obremenjenosti centrov za socialno delo z administrativno-upravnimi postopki in posledično odprave zaostankov pri reševanju pritožb zoper odločbe centrov za socialno delo v zvezi s pravicami iz javnih sredstev ter premajhne usmerjenosti k reševanju konkretnih stisk uporabnikov je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljnjem besedilu MDDSZ) začelo projekt reorganizacije centrov za socialno delo, ki vključuje tri med seboj povezane projekte:

1. Spremembo Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US, 88/16, 61/17 – ZUPŠ in 75/17; v nadaljnjem besedilu ZUPJS) z uvedbo informativnega izračuna, katere cilj je poenostavitev in racionalizacija postopkov odločanja o letnih pravicah (otroški dodatek, državna štipendija, znižano plačilo vrtca, subvencija malice in kosila), podobno kot pri informativnem izračunu za dohodnino, s čimer bi se razbremenili delavci na centrih za socialno delo (vodenja posebnih ugotovitvenih postopkov) ter stranke (vlaganja ponovnih vlog za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev). Cilj je zagotoviti sodoben socialnovarstveni sistem, ki omogoča enovit, hiter, strokoven in učinkovit način odločanja o pravicah iz javnih sredstev.
2. Uvajanje socialne aktivacije kot novega pristopa pri delu predvsem z dolgotrajnimi prejemniki socialnih transferjev v socialnem varstvu, katerega cilj je s smotno uporabo evropskih sredstev evropskega socialnega sklada zagotoviti učinkovit pristop k socialni aktivaciji, tako z vidika razvoja in umestitve sistema kot razvoja dostopnih in kakovostnih programov socialne aktivacije.
3. Novo organiziranost (organizacijsko strukturo) centrov za socialno delo, katere cilj je povečati učinkovitost, zagotoviti racionalizacijo dela ter racionalnejšo rabo vseh virov in sredstev.

Pravna podlaga za izvedbo projekta Sprememba ZUPJS z uvedbo informativnega izračuna je bila zagotovljena z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 75/17; v nadaljnjem besedilu ZUPJS-G). ZUPJS-G je bil sprejet decembra 2017 in je začel veljati 23. decembra 2017, v delu, ki se nanaša na uvedbo informativnega izračuna, pa naj bi se začel uporabljati 1. januarja 2019 (mesečni informativni izračuni) oziroma 1. septembra 2019 (masovni avtomatični informativni izračun).

Glavni izhodišči projekta informativnega izračuna sta bili razbremenitev strank (stranki ni treba več vlagati vlog za podaljšanje veljavnosti letnih pravic) in razbremenitev centrov za socialno delo (avtomatizacija izdajanja informativnih izračunov za podaljšanje veljavnosti letnih pravic).

Leta 2018 so potekala intenzivna proučevanja in testiranja za nadgradnjo informacijskega sistema, ki naj bi omogočila izdajanje informativnega izračuna na način, da bosta zasledovana omenjena cilja. Ugotovljeno je bilo, da zasledovanih ciljev ni mogoče doseči v celoti. Velika tveganja, ki so bila v postopkih ugotovljena, so:

- avtomatizacije postopkov zaradi izjemno kompleksne vsebine določb ZUPJS ni mogoče zagotoviti v času, ki ga je predvidela novela ZUPJS-G,
- pridobivanje podatkov od virov je omejeno (določenih podatkov iz virov MDDSZ še ne pridobiva in jih mora stranka sama predložiti), prav tako dnevni izpadi virov onemogočajo pridobivanje podatkov na način, da se omogoči masovni avtomatični informativni izračun (objektivno dejstvo, na katerega MDDSZ nima vpliva),
- če avtomatizacija postopkov ne bo zagotovljena, pomeni, da je obveznost izdaje informativnih izračunov preložena na centre za socialno delo, ki s predlagano ureditvijo postanejo tudi pritožbeni organ (reševanje ugovorov zoper informativne izračune).

Ker avtomatizacija postopkov na način, ki bi omogočal masovno avtomatično izdajanje informativnih izračunov, ni mogoča, to posledično pomeni dodatno obremenitev centrov za socialno delo zaradi obveznosti izdaje informativnih izračunov in odločanja o ugovorih. Posledično se to tveganje prenaša na stranke, da ne bodo pravočasno pridobile pravice (zamuda pri izdaji informativnega izračuna oziroma zamuda pri odločanju o ugovoru).

Za uspešen začetek uporabe ZUPJS-G v delu, ki se nanaša na uvedbo informativnega izračuna 1. januarja (mesečni informativni izračun) oziroma 1. septembra 2019 (masovni informativni izračun), je potrebno, da so podatki, potrebni za ugotavljanje upravičenosti do letnih pravic iz javnih sredstev, na vseh virih zagotovljeni in dostopni, sistem pa dobro delujoč in tudi preizkušen pred začetkom njegove uporabe. Ker to ni zagotovljeno, se

predlaga umik instituta informativnega izračuna, če postopek priznavanja pravic vodi strokovni delavec centra za socialno delo. V tem primeru mora strokovni delavec centra za socialno delo postopati po določbah po predpisih o splošnem upravnem postopku, zato se ohrani ureditev izdaje odločbe. V tak postopek bi uvedba novega instituta informativni izračun in ugovor zoper informativni izračun pomenila le dodatno obremenitev centrov za socialno delo (izdaja informativnega izračuna in odločanje o ugovoru).

Predlaga se, da o vseh vlogah strank center za socialno delo na prvi stopnji odloča z odločbo (ureditev ostane nespremenjena), o podaljšanju letnih pravic pa se odloča po uradni dolžnosti, in sicer:

- z odločbo, če postopek vodi strokovni referent na centru za socialno delo (zoper odločbo je dopustna pritožba, o kateri odloča center za socialno delo, če je utemeljena, sicer se odstopi na MDDSZ),
- z informativnim izračunom v primeru avtomatičnega izdajanja odločb. Zoper informativni izračun je dopusten ugovor, o katerem odloča center za socialno delo.

Cilj razbremenitev stranke je dosežen (stranki ni treba vlagati vlog za podaljšanje letnih pravic), prav tako je dosežen cilj razbremenitev centrov za socialno delo, ki svoje delo opravljajo enako kot zdaj (kot pritožbeni organ delujejo le, ko pritožbi zoper odločbo ugodijo), vloge za podaljšanje letnih pravic pa bo pripravil informacijski sistem, ki se sproti nadgrajuje in tako omogoča vedno večjo avtomatizacijo postopkov.

Tak predlog ureditve omogoča pravilno in varno nadgradnjo avtomatizacije postopkov za priznavanje pravic. Pri prehodu v avtomatizacijo je treba zagotoviti, da sta oba cilja ves čas in dosledno zasledovana in upravičena. Pri postopkih o priznavanju pravic iz javnih sredstev pa je primarno treba slediti osnovnemu cilju narave teh pravic, to je zagotoviti varstvo najbolj ranljivim in socialno ogroženim osebam. To pa trenutno še vedno zahteva določeno stopnjo individualizacije postopkov.

33. člen veljavnega zakona določa, da se pravica iz javnih sredstev dodeli za obdobje, določeno v skladu s predpisom, ki ureja posamezno pravico (prvi odstavek). Ne glede na prejšnji odstavek se letne pravice dodelijo do 31. avgusta oziroma za šolsko ali študijsko leto (drugi odstavek). Po preteku obdobja, za katerega je bila letna pravica priznana, se do izdaje novega informativnega izračuna letne pravice izvršujejo v višini in na način, kot je določen s predhodno odločbo, vendar najdlje do 31. decembra. Navedeno ne velja za državno štipendijo in v primerih iz četrtega odstavka 38.e člena tega zakona (tretji odstavek).

Zaradi zgoraj navedenega predloga po umiku masovnega avtomatičnega informativnega izračuna in ohranitvi izdaje informativnega izračuna le v primeru, ko bo informacijsko omogočena avtomatizacija postopkov, se predlaga črtanje določbe tretjega odstavka. Določba tretjega odstavka je namreč povezana z izvedbo masovnega avtomatičnega informativnega izračuna in tako ni več potrebna.

Iz enakega razloga, kot je omenjen zgoraj, se predlaga sprememba drugega odstavka. Z ZUPJS-G je bilo namreč z namenom izvedbe masovnega avtomatičnega informativnega izračuna črtano obdobje prejetanja pravice do znižanega plačila vrtca. Ker obdobja prejetanja pravice do znižanega plačila vrtca materialni prepis, ki ureja to pravico, ne določa, je za odločanje o tej pravici treba vnovič določiti obdobje njenega prejetanja.

K 2. členu

V prvem odstavku 35. člena veljavnega zakona je določeno, da vlagatelj uveljavlja pravice iz javnih sredstev z vlogo.

S predlogom tega zakona se predlaga umik masovnega avtomatičnega informativnega izračuna za letne pravice iz javnih sredstev, ki naj bi se začel uporabljati 1. septembra 2019, in ohranitev mesečnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejetanje letne pravice, ki se izteče od decembra 2018, oziroma ohranitev izdaje informativnega izračuna le, kadar bo informacijsko omogočena avtomatizacija postopkov. Cilj je, da se bo prehod na nov sistem podaljševanja letnih pravic iz javnih sredstev, to je s strani centrov za socialno delo po uradni dolžnosti, opravil kakovostno, z manj težavami in zaostanki ter tudi lažje za tiste, ki bodo vodili postopke odločanja o letnih pravicah iz javnih sredstev.

Posledično se predlaga nov 35.a člen, s katerim se določi, da vlagatelju letnih pravic iz javnih sredstev ni treba uveljavljati z vlogo v postopkih preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejetanje letnih pravic, ki so jih začeli centri za socialno delo po uradni dolžnosti. S končno določbo se predlaga, da ta določba začne veljati (in posledično uporabljati) 1. decembra 2018.

Navedeno pomeni, da strankam, ki se jim letne pravice iz javnih sredstev iztečejo od decembra 2018, za nadaljnje prejetje teh pravic ni treba več vlagati vloge, saj o nadaljnji upravičenosti do njih po uradni dolžnosti odločajo centri za socialno delo.

Glej tudi obrazložitev k 1. in 3. členu predloga zakona.

K 3. členu

37. člen veljavnega zakona določa, da se pravice iz 5. in 6. člena tega zakona uveljavljajo z enotno vlogo, razen v primeru avtomatičnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejetje letne pravice (prvi odstavek). Center za socialno delo v postopku na podlagi vloge ali po uradni dolžnosti izda informativni izračun (drugi odstavek). Obrazložitev odločbe iz drugega odstavka 38.d člena tega zakona vsebuje vrsto in višino dohodkov iz 12. člena tega zakona ter vrsto in vrednost premoženja iz 17. člena tega zakona, ki so bile upoštevane pri izračunu dohodka na družinskega člana po tem zakonu. Natančnejša obrazložitev je potrebna le, če posamezni pravici iz javnih sredstev ni ugodeno. V tem primeru se obrazloži le tisti del izreka, s katerim pravica ni bila priznana (tretji odstavek). Ne glede na določbe prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena se pravica, ki jo oseba kot zavezanec po predpisih o socialnem varstvu uveljavlja za oprostitev plačila socialnovarstvene storitve ali znižani prispevek k plačilu družinskega pomočnika za storitev oziroma za družinskega pomočnika za osebo, ki je po predpisih o socialnem varstvu upravičena do storitve oziroma do družinskega pomočnika, uveljavlja s samostojno vlogo hkrati z vlogo upravičenca do uveljavljanja oprostitve plačila socialnovarstvenih storitev ali znižanega prispevka k plačilu družinskega pomočnika. Center za socialno delo v tem primeru z eno odločbo odloči o pravicah in obveznostih upravičenca in njegovega zavezanca (četrti odstavek). Ob uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, ki se financirajo iz občinskega proračuna, pristojna lokalna skupnost poda predhodno mnenje o znanih okoliščinah, ki so pomembne za odločitev in ki izhajajo iz njenih zbirk podatkov, če zakon, ki ureja upravičenost do posamezne pravice iz javnih sredstev, ne določa drugega načina sodelovanja lokalne skupnosti v postopku (peti odstavek). Pristojna lokalna skupnost mnenje iz prejšnjega odstavka poda v 10 dneh od prejema obvestila centra za socialno delo o tem, da vodi postopek, v katerem odloča o pravici iz javnih sredstev, ki se financira iz proračuna lokalne skupnosti. Če lokalna skupnost v navedenem roku mnenja ne da, se postopek nadaljuje. Če pristojna lokalna skupnost v roku poda mnenje iz prejšnjega odstavka, se šteje, da je prijavila stransko udeležbo v postopku. V tem primeru se pristojna lokalna skupnost, če tako zahteva, lahko seznani le s podatki o določeni višini tistih denarnih prejemkov iz 5. člena tega zakona, ki neposredno vplivajo na upravičenost do subvencij oziroma plačil iz 6. člena tega zakona, ki jih izplačuje lokalna skupnost (šesti odstavek).

S spremembo besedila 37. člena veljavnega zakona se predlaga, da se pravice iz javnih sredstev osebe uveljavljajo z vlogo, ki jo predpiše minister, pristojen za socialne zadeve, in ne več z enotno vlogo ter prenos določbe v prvi odstavek 35. člena veljavnega zakona, saj po vsebini te določbe spadajo v ta člen (glej tudi obrazložitev k 2. členu predloga zakona). Poleg enotne vloge za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev lahko namreč osebe trenutno uveljavljajo pravice iz javnih sredstev na posebnih vlogah (vloga za uveljavitev državne štipendije, vloga za znižanje prispevka k plačilu družinskega pomočnika in vloga za uveljavljanje oprostitve plačila socialnovarstvenih storitev).

Če oseba trenutno želi še naprej prejemati pravico iz javnih sredstev, ki se izteče, mora vložiti vlogo za podaljšanje pravice. Vlogo je treba vložiti v mesecu izteka pravice, pravica pa se prizna s prvim dnem naslednjega meseca po vložitvi vloge, razen pravica do subvencije malice in kosila.

Samo za letne pravice iz javnih sredstev, med katere spadajo otroški dodatek, znižanje plačila vrtca, državna štipendija ter subvencija malice in kosila, se predlaga, da osebam ni treba več vlagati vloge za podaljšanje letnih pravic, ampak centri za socialno delo po uradni dolžnosti preverijo izpolnjevanje pogojev za nadaljnje prejetje letnih pravic. Predlaga se, da v omenjenem postopku center za socialno delo odloči z odločbo (prvi odstavek predloga člena), v primeru avtomatičnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejetje letne pravice pa izda informativni izračun, s katerim začasno odloči o podaljšanju upravičenosti do letne pravice (drugi odstavek predloga člena).

S tretjim odstavkom predloga člena se zaradi preverbe izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejetje letnih pravic iz javnih sredstev brez vloge osebe (torej brez vlagatelja, ki se mu praviloma v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek, vročajo odločbe) oziroma po uradni dolžnosti s strani centrov za socialno delo predlaga, da se odločba, s katero se odloči o podaljšanju letne pravice, oziroma informativni izračun vroči isti osebi kot predhodna odločba, s katero je bila priznana letna pravica, ki se podaljšuje, ter da lahko prejemnik predhodne odločbe

najpozneje do konca meseca pred mesecem izteka pravice pisno sporoči centru za socialno delo, naj se odločba oziroma informativni izračun vroči drugi osebi. Predlaga se tudi, da lahko oseba najpozneje do konca meseca pred mesecem izteka letne pravice pisno prekliče preverjanje izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice.

Predlaga se še, da če iz uradnih evidenc izhaja, da noben otrok ni vpisan v vrtec ali če dijak oziroma študent konča izobraževalni program, za katerega je prejemal državno štipendijo, center za socialno delo ne izda odločbe oziroma informativnega izračuna o podaljšanju pravice za znižano plačilo vrtca ali državno štipendijo. O ugotovitvah center za socialno delo obvesti stranko, ki lahko v 30 dneh po vročitvi obvestila zahteva izdajo odločbe. Prav tako center za socialno delo ne izda odločbe o podaljšanju pravice za otroški dodatek, če so vsi otroci v mesecu izteka pravice dopolnili 18 let (četrti odstavek predloga člena).

S petim odstavkom predloga člena se predlaga, da obrazložitev odločbe (ne pa tudi informativnega izračuna) o podaljšanju letne pravice iz javnih sredstev vsebuje vrsto in višino dohodkov iz 12. člena tega zakona ter vrsto in vrednost premoženja iz 17. člena tega zakona, ki so bile upoštevane pri izračunu dohodka na družinskega člana po tem zakonu. Natančnejša obrazložitev je potrebna le, če posamezni pravici iz javnih sredstev ni ugodeno. V tem primeru se obrazloži le tisti del izreka, s katerim pravica ni bila priznana.

S šestim odstavkom predloga člena se predlaga, da se pravica, ki jo oseba kot zavezanec po predpisih o socialnem varstvu uveljavlja za oprostitev plačila socialnovarstvene storitve ali znižani prispevek k plačilu družinskega pomočnika za storitev oziroma za družinskega pomočnika za osebo, ki je po predpisih o socialnem varstvu upravičena do storitve oziroma do družinskega pomočnika, uveljavlja s samostojno vlogo hkrati z vlogo upravičenca do uveljavljanja oprostitve plačila socialnovarstvenih storitev ali znižanega prispevka k plačilu družinskega pomočnika. Center za socialno delo v tem primeru z eno odločbo odloči o pravicah in obveznostih upravičenca in njegovega zavezanca.

S sedmim odstavkom predloga člena se predlaga, da ob uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, ki se financirajo iz občinskega proračuna, pristojna lokalna skupnost poda predhodno mnenje o znanih okoliščinah, ki so pomembne za odločitev in ki izhajajo iz njenih zbirk podatkov, če zakon, ki ureja upravičenost do posamezne pravice iz javnih sredstev, ne določa drugega načina sodelovanja lokalne skupnosti v postopku.

Z osmim odstavkom predloga člena se predlaga, da pristojna lokalna skupnost mnenje iz prejšnjega odstavka poda v 10 dneh od prejema obvestila centra za socialno delo o tem, da vodi postopek, v katerem odloča o pravici iz javnih sredstev, ki se financira iz proračuna lokalne skupnosti. Če lokalna skupnost v navedenem roku mnenja ne da, se postopek nadaljuje. Če pristojna lokalna skupnost v roku poda mnenje iz prejšnjega odstavka, se šteje, da je prijavila stransko udeležbo v postopku. V tem primeru se pristojna lokalna skupnost, če tako zahteva, lahko seznani le s podatki o določeni višini tistih denarnih prejemkov iz 5. člena tega zakona, ki neposredno vplivajo na upravičenost do subvencij oziroma plačil iz 6. člena tega zakona, ki jih izplačuje lokalna skupnost.

Glej tudi obrazložitev k 1. členu predloga zakona.

K 4. členu:

Zaradi predloga po črtanju masovnega avtomatičnega informativnega izračuna (glej obrazložitev k 1. členu predloga zakona) in ohranitvi izdaje informativnega izračuna le v primeru, ko bo informacijsko omogočena avtomatizacija postopkov, se predlaga sprememba besedila 38.c člena veljavnega zakona, ki se nanaša na masovni avtomatični informativni izračun.

Predlaga se, da se pri avtomatičnem preverjanju izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice na avtomatiziran način s pomočjo informacijskega sistema izda informativni izračun, s katerim se začasno odloči o upravičenosti do pravice, njeni višini in obdobju upravičenosti. Informativni izračun je torej obvestilo, s katerim se na avtomatiziran način s pomočjo informacijskega sistema izvede avtomatično preverjanje izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice in začasno odloči o upravičenosti do letnih pravic iz javnih sredstev. Z informativnim izračunom se o letnih pravicah strank, ki se podaljšujejo, začasno odloči in osebi omogoči čimprejšnje izvrševanje pravic, do katerih je upravičena. Hkrati se osebo obvesti tudi o ugotovitvah v postopku ugotavljanja upravičenosti do letnih pravic in ji da možnost, da se o teh ugotovitvah izreče.

Predlaga se tudi, da se pri avtomatičnem preverjanju izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice na avtomatiziran način s pomočjo informacijskega sistema ta dodeli za eno leto oziroma do konca izpolnjevanja

pogojev za pridobitev pravice, razen za nadaljnje prejemanje državne štipendije, subvencije malice za učence in dijake ter subvencije kosila za učence, ki se dodelijo za obdobje šolskega ali študijskega leta.

Zaradi jasnosti se predlaga še, da se informativni izračun, s katerim se začasno odloči o letni pravici, vroča z dostavo v hišni predalčnik ter da se šteje, da je vročitev opravljena 21. dan od dneva odpreme, pri čemer se dan odpreme označi na informativnem izračunu, pravica pa se začne izvrševati z dnem odpreme informativnega izračuna.

K 5. členu:

Zaradi predloga po črtanju masovnega avtomatičnega informativnega izračuna in zgoraj navedenih predlogov sprememb veljavnega zakona, s katerimi se ukinja izraz »avtomatični informativni izračun« in ohranja informativni izračun, ki se izda samo v postopku avtomatičnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice, se v 38.č členu veljavnega zakona predlaga črtanje besedila »oziroma avtomatični informativni izračun«.

Glej tudi obrazložitev k 1. členu predloga zakona.

K 6. členu:

Zaradi predloga po črtanju masovnega avtomatičnega informativnega izračuna in ohranitvi informativnega izračuna, ki se izda samo v postopku avtomatičnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice (glej obrazložitev k 1. členu predloga zakona), se predlaga sprememba besedila 38.d člena veljavnega zakona, ki se nanaša na masovni avtomatični informativni izračun.

Informativni izračun ima naravo obvestila o ugotovitvah o upravnem postopku, hkrati pa pomeni tudi začasno odločitev o pravicah, zato da se lahko začnejo pravice izvrševati čim prej. Navedeno pomeni, da informativni izračun nima narave upravnega akta, saj je njegov glavni namen obvestitev stranke, ki se lahko na njegovi podlagi izreče o ugotovitvah CSD, vendar pa hkrati pomeni začasno odločitev CSD (ima nekatere elemente začasne odločbe), zato se lahko pravice začnejo izvrševati. Namreč, če pravice ne bi bilo mogoče začeti izvrševati, bi morale stranke čakati na »dokončnost« takšnega informativnega izračuna (ki bi se še vedno vročal z navadno pošto in bi veljala fikcija vročitve podobno, kot to velja za odločbe po ZUPJS), ki bi postal dokončna odločitev šele po preteku roka za ugovor (36 dni). To pomeni, da bi glede prejemanja oziroma uveljavljanja letne pravice nastal vsaj enomesečni zamik (lahko tudi do trimesečni zamik), kar pa glede na naravo oziroma namen pravic iz javnih sredstev ni sprejemljivo. Stranka bi sicer imela tudi možnost odpovedati se pravici do ugovora, vendar pa je to v nasprotju z osnovnima ciljema predloga – razbremenitev strank in CSD-jev –, še vedno pa bi lahko prišlo do enomesečnega zamika pri prejemanju oziroma uveljavljanju pravic.

Predlaga se, da lahko oseba, če so podatki v informativnem izračunu napačni ali nepopolni, zoper informativni izračun vloži ugovor v 15 dneh od vročitve informativnega izračuna. Ugovor ne zadrži izvrševanja informativnega izračuna do izdaje odločbe. Na podlagi ugovora center za socialno delo izda odločbo. Če je v postopku ugovora ugotovljeno, da oseba ni upravičena do pravic iz javnih sredstev, kot so izhajale iz informativnega izračuna, ali je do njih upravičena v manjšem znesku, se z odločbo hkrati odloči tudi o višini, načinu in času vračila neupravičeno prejetih javnih sredstev. Če oseba ne vloži ugovora, se informativni izračun šteje za dokončno odločbo centra za socialno delo. V tem primeru velja, da se je odpovedala pritožbi.

Predlaga se tudi, da o ugovoru zoper informativni izračun odloča CSD, saj je osnovni cilj informativnega izračuna, kot že omenjeno, možnost stranke izreči se o ugotovitvah CSD (pred izdajo odločbe). CSD lahko pri obravnavi ugovora odloči v korist ali škodo stranke, odvisno od ugotovljenega dejanskega stanja. Informativni izračun tako ne bi imel narave končne odločitve CSD, kot je to z običajno odločbo, ampak bi bil primarno obvestilo, hkrati pa tudi začasna odločitev, ki postane končna, če stranka ne vloži ugovora. Tako se predlaga, da se pri odločanju glede ugovora (zgolj) smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, glede pritožbe (kdo lahko vloži ugovor, pravočasnost ...), glede postopka o ugovoru pa se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, glede postopka pred izdajo odločbe. Rok za izdajo informativnega izračuna in odločbe na ugovor stranke je enoten, saj gre za en postopek – skladno z 222. členom zakona, ki ureja splošni upravni postopek, je to dva meseca, saj gre za poseben ugotovitven postopek.

Če stranka vloži ugovor, se postopek nadaljuje, kot da informativni izračun ne bi obstajal, vendar pa se informativni izračun izvršuje do izdaje odločbe CSD. Namen izvrševanja informativnega izračuna je v tem, da stranka ne ostane brez pravice v obdobju, ko CSD raziskuje utemeljenost ugovora. V nasprotnem primeru bi stranka ostala brez

pravice, ki se je začela izvrševati na podlagi informativnega izračuna. Stranke običajno pričakujejo večje pravice ob opozarjanju na morebitno nepravilno ugotovljeno dejansko stanje, zato bi bilo nesmiselno, da stranka v vmesnem času ne bi prejela manjše pravice. V primeru izdaje odločbe, ki je v korist ali škodo stranke, bi se naredil poračun izplačanih sredstev oziroma plačanih subvencij.

Nadaljnji postopek je enak kot do zdaj – možnost pritožbe zoper odločbo CSD in možnost (dvostopenjskega) sodnega varstva. Če oseba ne vloži ugovora, velja, da se je odpovedala pritožbi in sodnemu varstvu.

K 7. členu:

Zaradi predloga po črtanju masovnega avtomatičnega informativnega izračuna in ohranitvi informativnega izračuna, ki se izda samo v postopku avtomatičnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice, se predlaga črtanje 38.e, 38.f in 38.g člena veljavnega zakona, saj določajo postopek masovnega avtomatičnega informativnega izračuna.

Glej tudi obrazložitev k 1. členu predloga zakona.

K 8. členu:

Zaradi predloga po črtanju masovnega avtomatičnega informativnega izračuna in zgoraj navedenih predlogov sprememb veljavnega zakona, s katerimi se ukinja izraz »avtomatični informativni izračun« in ohranja informativni izračun, ki se izda samo v postopku avtomatičnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice, se predlaga, da se v drugem odstavku 52. člena veljavnega zakona črta beseda »avtomatičnega«.

Glej tudi obrazložitev k 1. členu predloga zakona.

K 9. členu:

Predlaga se, da se postopki uveljavljanja pravic iz javnih sredstev, o katerih na prvi stopnji do začetka uveljavitve tega zakona še ni bilo odločeno, dokončajo po dosedanjih predpisih. V postopke za ugotavljanje upravičenosti do pravic iz javnih sredstev so zajeti ne samo postopki za odločanje o omenjenih pravicah na vlogo stranke, s katero stranka uveljavlja pravico ali želi sporočiti spremembo veljavne odločbe, ampak tudi postopki, ki jih v skladu z veljavnim zakonom lahko oziroma mora pristojni center za socialno delo začeti po uradni dolžnosti zaradi nastopa spremembe.

K 10. členu:

Zaradi jasnosti se predlaga, da v Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 75/2017) z uveljavitvijo tega zakona prenehajo veljati tretji odstavek 27. člena, 28. člen, besedilo »drugega odstavka 38.c člena« v 5. točki drugega odstavka 29. člena in 6. točka drugega odstavka 29. člena.

K 11. členu:

Predlaga se rok za izdajo informativnih izračunov iz spremenjenega 38.c člena zakona s strani centrov za socialno delo, in sicer najpozneje do 1. januarja 2020.

K 12. členu:

Z namenom, da bodo lahko centri za socialno delo decembra 2018 po uradni dolžnosti (brez vlog strank) začeli postopke preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letnih pravic, ki se iztečejo od decembra 2018, in zaradi predvidenega sprejema predloga zakona v Državnem zboru Republike Slovenije konec novembra 2018 je predviden začetek uveljavitve (in posledično uporabe) tega zakona 1. decembra 2018. Začetek uveljavitve tega zakona s 1. decembrom 2018 je predviden tudi zato, ker bi v skladu s prehodno določbo 28. člena ZUPJS-G postopek preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letnih pravic veljal za letne pravice, ki se izteče od decembra 2018.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

V Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US, 88/16, 61/17 – ZUPŠ in 75/17):

33. člen

- (1) Pravica iz javnih sredstev se dodeli za obdobje, določeno skladno s predpisom, ki ureja posamezno pravico.
- (2) Ne glede na prejšnji odstavek se letne pravice dodelijo za obdobje do 31. avgusta oziroma za šolsko ali študijsko leto.
- (3) Po preteku obdobja, za katerega je bila letna pravica priznana, se do izdaje novega informativnega izračuna letne pravice izvršujejo v višini in na način, kot je določen s predhodno odločbo, vendar najdlje do 31. decembra. Navedeno ne velja za državno štipendijo in v primerih iz četrtega odstavka 38.e člena tega zakona.

37. člen

- (1) Pravice iz 5. in 6. člena tega zakona se uveljavljajo z enotno vlogo, razen v primeru avtomatičnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejetje letne pravice.
- (2) Center za socialno delo v postopku na podlagi vloge ali po uradni dolžnosti izda informativni izračun.
- (3) Obrazložitev odločbe iz drugega odstavka 38.d člena tega zakona vsebuje vrsto in višino dohodkov iz 12. člena tega zakona ter vrsto in vrednost premoženja iz 17. člena tega zakona, ki so bile upoštevane pri izračunu dohodka na družinskega člana po tem zakonu. Natančnejša obrazložitev je potrebna le, če posamezni pravici iz javnih sredstev ni ugodeno. V tem primeru se obrazloži le tisti del izreka, s katerim pravica ni bila priznana.
- (4) Ne glede na določbe prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena se pravica, ki jo oseba kot zavezanec po predpisih o socialnem varstvu uveljavlja za oprostitev plačila socialnovarstvene storitve ali znižani prispevek k plačilu družinskega pomočnika za storitev oziroma za družinskega pomočnika za osebo, ki je po predpisih o socialnem varstvu upravičena do storitve oziroma do družinskega pomočnika, uveljavlja s samostojno vlogo hkrati z vlogo upravičenca do uveljavljanja oprostitve plačila socialnovarstvenih storitev ali znižanega prispevka k plačilu družinskega pomočnika. Center za socialno delo v tem primeru z eno odločbo odloči o pravicah in obveznostih upravičenca in njegovega zavezanca.
- (5) Ob uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, ki se financirajo iz občinskega proračuna, pristojna lokalna skupnost poda predhodno mnenje o znanih okoliščinah, ki so pomembne za odločitev in ki izhajajo iz njenih zbirk podatkov, če zakon, ki ureja upravičenost do posamezne pravice iz javnih sredstev, ne določa drugega načina sodelovanja lokalne skupnosti v postopku.

(6) Pristojna lokalna skupnost mnenje iz prejšnjega odstavka poda v 10 dneh od prejema obvestila centra za socialno delo o tem, da vodi postopek, v katerem odloča o pravici iz javnih sredstev, ki se financira iz proračuna lokalne skupnosti. Če lokalna skupnost v navedenem roku mnenja ne da, se postopek nadaljuje. Če pristojna lokalna skupnost v roku poda mnenje iz prejšnjega odstavka, se šteje, da je prijavila stransko udeležbo v postopku. V tem primeru se pristojna lokalna skupnost, če tako zahteva, lahko seznani le s podatki o določeni višini tistih denarnih prejemkov iz 5. člena tega zakona, ki neposredno vplivajo na upravičenost do subvencij oziroma plačil iz 6. člena tega zakona, ki jih izplačuje lokalna skupnost.

38.c člen

- (1) Namen avtomatičnega informativnega izračuna je poleg namenov iz prejšnjega člena tudi izdaja informativnega izračuna na avtomatiziran način s pomočjo informacijskega sistema in avtomatično preverjanje izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejetje letne pravice.

(2) Pri avtomatičnem preverjanju izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice stranki ni treba vložiti vloge za uveljavljanje letne pravice, ampak se informativni izračun šteje kot vloga stranke, vložena v mesecu izteka letne pravice.

(3) Avtomatično preverjanje izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice lahko vlagatelj pisno prekliče do 31. avgusta. Če vlagatelj ne želi avtomatičnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice, mora za to pravico vložiti vlogo.

38.č člen

Informativni izračun oziroma avtomatični informativni izračun vsebuje:

1. podatke o vlagatelju in o morebitnem zakonitem zastopniku ali pooblaščenцу vlagatelja;
2. podatke o povezanih osebah vlagatelja;
3. podatke o dohodkih ter premoženju vlagatelja in njegovih povezanih osebah, če je to pomembno za odločitev;
4. navedbo razlogov za odločitev;
5. pravni pouk z vsebino iz 38.d člena tega zakona.

38.d člen

(1) Če stranka ugotovi, da so podatki v informativnem izračunu napačni ali nepopolni, lahko zoper informativni izračun vloži ugovor v 15 dneh od vročitve informativnega izračuna. V tem primeru se postopek ugotavljanja upravičenosti do pravic iz javnih sredstev nadaljuje, vendar ugovor ne zadrži izvrševanja informativnega izračuna do izdaje odločbe centra za socialno delo.

(2) Na podlagi ugovora iz prejšnjega odstavka center za socialno delo izda odločbo. Če stranka na podlagi odločbe ni upravičena do pravic iz javnih sredstev, kot so izhajale iz informativnega izračuna, ali je do njih upravičena v manjšem znesku, se z odločbo odloči tudi o višini, načinu in času vračila neupravičeno prejetih javnih sredstev.

(3) Če stranka ne vloži ugovora, se informativni izračun šteje za končno odločbo centra za socialno delo in se šteje, da se je stranka odpovedala pravici do pritožbe.

38.e člen

(1) Za avtomatično preverjanje izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice se lahko izda avtomatični informativni izračun.

(2) Avtomatični informativni izračun se lahko izda za letno pravico, ki je prenehala veljati avgusta oziroma z zaključkom preteklega šolskega ali študijskega leta.

(3) Če se ne izda avtomatični informativni izračun, center za socialno delo nadaljuje postopek preverjanja upravičenosti do letne pravice po uradni dolžnosti in izda informativni izračun z veljavnostjo od 1. septembra. V primeru iz prejšnjega stavka center za socialno delo obvesti stranko, da bo center za socialno delo namesto avtomatičnega informativnega izračuna izdal informativni izračun in da se pravica lahko izvršuje najdlje do 31. decembra.

(4) Ne glede na drugi in tretji odstavek tega člena se informativni izračun za znižano plačilo vrtca ali državno štipendijo ne izda, če iz uradnih evidenc izhaja, da noben otrok ni vpisan v vrtec ali če dijak oziroma študent konča izobraževalni program, za katerega je prejemal državno štipendijo. V tem primeru center za socialno delo o tem obvesti stranko, ki lahko v 30 dneh po vročitvi obvestila zahteva izdajo informativnega izračuna. Prav tako se informativni izračun za otroški dodatek ne izda, če so vsi otroci avgusta dopolnili 18 let.

(5) Če se ne izda avtomatični informativni izračun, se izplača akontativni znesek otroškega dodatka na podlagi tretjega odstavka 33. člena tega zakona. Če eden od otrok v obdobju izplačevanja akontativnega zneska doseže starost 18 let ali drugo starostno mejo, zaradi katere se otroški dodatek zniža, se akontativni znesek ustrezno zniža.

(6) Če stranka avgusta vloži vlogo za pravice, ki niso letne pravice, center za socialno delo po uradni dolžnosti preveri vse veljavne pravice. Za pravice iz prejšnjega stavka se ne štejejo izredna denarna socialna pomoč in obe njeni posebni obliki po zakonu, ki ureja socialnovarstvene prejemke.

38.f člen

(1) Z avtomatičnim informativnim izračunom se preveri materialni položaj vlagatelja in povezanih oseb ter odloči o upravičenosti do letne pravice, njeni višini in obdobju upravičenosti.

(2) Letna pravica se dodeli za obdobje od 1. septembra tekočega leta do 31. avgusta naslednjega leta oziroma do konca izpolnjevanja pogojev za pridobitev pravice, razen za nadaljnje prejemanje državne štipendije, subvencije malice za učence in dijake ter subvencije kosila za učence, ki se dodelijo za obdobje šolskega ali študijskega leta.

(3) Avtomatični informativni izračun se vroči isti osebi kot predhodni informativni izračun oziroma odločba. Prejemnik predhodnega informativnega izračuna oziroma odločbe lahko do 31. avgusta pisno sporoči centru za socialno delo, naj se avtomatični informativni izračun vroči drugi osebi.

38.g člen

(1) Če se ugotovijo množične napake pri pridobivanju podatkov, se v šestih mesecih po izdaji avtomatičnega informativnega izračuna lahko avtomatični informativni izračun oziroma odločba odpravi in po uradni dolžnosti izda nov avtomatični informativni izračun.

(2) Enako kot v prejšnjem odstavku se ravna tudi, če se v obdobju iz prejšnjega odstavka ugotovijo tehnične napake pri pripravi avtomatičnega informativnega izračuna.

(3) Če je bil zoper odpravljen avtomatični informativni izračun vložen ugovor, o katerem do izdaje novih avtomatičnih informativnih izračunov še ni bilo odločeno, stranka lahko sporoči, da pri ugovoru vztraja. Če stranka sporoči, da pri ugovoru vztraja, se ugovor šteje kot ugovor zoper nov avtomatični informativni izračun. Če stranka ne sporoči, da pri ugovoru vztraja, se o ugovoru ne odloča.

(4) O pravnih posledicah glede ugovora iz prejšnjega odstavka mora biti stranka poučena v pravnem pouku v novem avtomatičnem informativnem izračunu.

52. člen

(1) Ministrstvo in centri za socialno delo lahko osebne podatke, ki se vodijo v centralni zbirki podatkov iz 49. člena tega zakona, in podatke, ki jih pridobivajo od upravljavcev zbirk osebnih podatkov iz prejšnjega člena, obdelujejo samo za potrebe postopka odločanja in vodenja zbirk podatkov po tem zakonu, ministrstvo pa tudi za potrebe izvajanja centralnega izplačila, izvrševanja nadzora, spremljanja stanja, za analize ter znanstvenoraziskovalne in statistične namene.

(2) Ministrstvo lahko pridobiva in obdeluje podatke od upravljavcev zbirk osebnih podatkov iz prejšnjega člena tudi za namene testnega preverjanja avtomatičnega informativnega izračuna in odpisa dolga.

(3) Inštitut za socialno varstvo brezplačno pridobiva podatke o pravicah iz javnih sredstev iz centralne zbirke podatkov iz 49. člena tega zakona od ministrstva v anonimizirani obliki in jih uporablja za analize ter znanstvenoraziskovalne in statistične namene.

V Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 75/2017):

27. člen

(1) Postopki uveljavljanja pravic iz javnih sredstev, o katerih na prvi stopnji do začetka uveljavitve oziroma uporabe tega zakona še ni bilo odločeno, se dokončajo po dosedanjih predpisih.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se postopki za ugotavljanje upravičenosti do otroškega dodatka, ki so se začeli na prvi stopnji decembra 2017, dokončajo po tem zakonu.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena se postopki uveljavljanja upravičenosti do letnih pravic, ki so se začeli na prvi stopnji decembra 2018, dokončajo po tem zakonu.

(4) Ne glede na spremenjeni 21. člen zakona se uskladitev mej dohodkov v letu 2018 ne opravi.

(5) Podzakonski akt iz novega četrtega odstavka 17. člena zakona minister, pristojen za socialno varstvo, sprejme do prvega dne meseca, ki sledi mesecu uveljavitve tega zakona.

(6) Z dnem začetka uporabe tega zakona preneha veljati drugi odstavek 71. člena Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 26/14 in 90/15).

28. člen

(1) Ne glede na prvi odstavek 35. člena zakona center za socialno delo po uradni dolžnosti preveri avtomatično izpolnjevanje pogojev za nadaljnje prejemanje letnih pravic, ki se iztečejo od decembra 2018 do konca julija 2019.

(2) Informativni izračun iz prejšnjega odstavka se vroči isti osebi kot predhodni informativni izračun oziroma odločba.

(3) Če je bila vložena vloga za letne pravice z namenom njihovega podaljšanja, stranka lahko sporoči, da pri vlogi vztraja. Če stranka sporoči, da pri vlogi vztraja, se vložena vloga šteje kot ugovor zoper informativni izračun. Če stranka ne sporoči, da pri vlogi vztraja, se o vlogi ne odloča.

(4) O vlogah za letne pravice iz prejšnjega odstavka center za socialno delo ne odloča, če so vložene od 1. decembra 2018.

29. člen

(1) Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. januarja 2018.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se spremembe oziroma dopolnitve:

1. 14., 17. in 18. člena zakona začnejo uporabljati 1. februarja 2018;
2. 19., 42.b in 44. člena zakona, razen novega drugega odstavka, in 50. člena zakona začnejo uporabljati 1. marca 2018;
3. novega petega in šestega odstavka 24., 30. in 42. člena zakona začnejo uporabljati 1. maja 2018;
4. novega drugega odstavka 33. člena zakona začnejo uporabljati 1. septembra 2018,
5. 37. člena, novih 38.a, 38.b, drugega odstavka 38.c člena, 38.č, 38.d, 40. člena, 41. člena in novega drugega odstavka 44. člena zakona začnejo uporabljati 1. januarja 2019;
6. novega tretjega odstavka 33. člena, novega 38.c člena, razen drugega odstavka, 38.e, 38.f in 38.g člena zakona začnejo uporabljati 1. septembra 2019.

(3) Do začetka uporabe določb iz prvega in drugega odstavka tega člena se glede vprašanj, ki jih te določbe urejajo, uporabljajo določbe Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US, 88/16 in 61/17 – ZUPŠ).

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Predlagamo obravnavo in sprejem predloga zakona po skrajšanem postopku v skladu s prvim odstavkom 142. člena Poslovnika Državnega zbora, saj gre za manj zahtevne spremembe zakona, s katerimi se predlaga umik masovnega avtomatičnega informativnega izračuna za letne pravice iz javnih sredstev, ki naj bi se začel uporabljati 1. septembra 2019, in ohranitev mesečnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice, ki se izteče od decembra 2018, oziroma ohranitev izdaje avtomatičnega informativnega izračuna le, ko bo informacijsko omogočena avtomatizacija postopkov.

VI. PRILOGE

Predlog zakona ne zahteva spremembe podzakonskih aktov, zato ti niso priloženi.

Priložen je MSP-test.